

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju,
Odeljenje za psihologiju,
Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

Kognitivna ograničenja i jezičke strukture

Aleksandar Kostić¹²

¹Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Univerzitet u Beogradu

²Srpska akademija nauka i umetnosti

akostic@f.bg.ac.rs

Polazeći od tvrnje da je jezik prirodni sistem, sledi da je jezik i samoorganizujući sistem. Da bi se razumela logika jezičkih struktura, osnovno pitanje koje postavlja psiholingvistika – „kako kognitivni sistem obrađuje jezik“ , možemo zameniti pitanjem „zašto jezik izgleda tako kako izgleda“, tj. koja kognitivna ograničenja generišu strukture prirodnog jezika kao rešenje blizu optimuma za data ograničenja. Posmatrano iz ove perspektive, jezik se ukazuje kao deo kontinuuma strukturacije prirodnih sistema. Poseban izazov u ovakvom pristupu predstavlja određivanje nivoa molarnosti/molekularnosti fenomena koji se ispituje i metrike kojom se on opisuje.

U nizu eksperimenata izvedenih u Laboratoriji za eksperimentalnu psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i istraživanja izvedenih na osnovu jezičkih korpusa dobijeni su nalazi koji ukazuju na kognitivna ograničenja koja determinišu ne samo marginu u kojoj je geneza jezičkih struktura moguća, već i konzervaciju njihovog stabilnog stanja. Metrika u kojoj se ova ograničenja opisuju izvedena je iz teorije informacija.